

AGENDA UNG

KARTLEGGING AV
UNGDOMS RÅD I FINNMARK

Om prosjektet

Agenda UNG er et tidsavgrenset prosjekt som ble gjennomført i perioden 1. august 2025–31. januar 2026, med mål å kartlegge og styrke ungdomsmedvirkningen i Finnmark.

Prosjektet var et samarbeid mellom Vest-Finnmark Rådet, Øst-Finnmarkrådet og Ávjovárri IPR, og ble i all hovedsak finansiert av Finnmark fylkeskommune. Prosjektledelsen ble ivaretatt av Vest-Finnmark Rådet.

Agenda UNG bygger videre på erfaringene fra et tidligere kartleggingsarbeid gjennomført i Vest-Finnmark i perioden 2024–2025, som omfattet Vest-Finnmark Rådets syv medlemskommuner. Kartleggingen ble gjennomført i forbindelse med ansettelse av trainee i Vest-Finnmark Rådet, og ga verdifull innsikt i hvordan ungdomsråd fungerer i praksis, hvilke utfordringer kommunene står overfor, og hva som skal til for at ungdomsmedvirkning har reell medvirkning på kommunale beslutninger. Disse erfaringene har vært et viktig grunnlag for videreutvikling av metodikk, dialogformer og verktøy i gjennomføringen av Agenda UNG.

Gjennom Agenda UNG ble arbeidet utvidet til å omfatte de resterende 11 kommunene i Finnmark. Kartleggingen er nå gjennomført i ulik grad i alle fylkets 18 kommuner, der alle har fått tilbud om bistand og oppfølging knyttet til ungdomsråd og ungdomsmedvirkning.

Et samarbeid mellom

VEST-FINNMARK RÅDET

ØST-FINNMARKRÅDET

Ávjovárri IPR

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda
Finmarkun fylkinkomuuni

Sammendrag

Agenda UNG er et regionalt utviklingsprosjekt som har funnet sted i et samarbeid mellom Finnmark fylkeskommune og de tre regionrådene i Finnmark, i perioden 1. august 2025 –31. januar 2026. Prosjektet har hatt som mål å styrke ungdomsmedvirkningen i Finnmark, gjennom kartlegging og veiledning i de 11 kommunene som er medlemskommuner i Øst-Finnmarkrådet og Ávjovárri IPR.

I prosjektet er det gjennomført en kartlegging av status for ungdomsrådene. Av 11 kommuner har 9 svart på kartleggingsundersøkelsen, i tillegg til at det er gjennomført dialogmøter med ungdomsråd og ungdomskoordinatorer i flere av kommunene.

Kommunale ungdomsråd er et lovpålagt organ, men i praksis varierer både funksjon, kapasitet og påvirkningskraft betydelig mellom kommuner. Det er store variasjoner mellom kommunene når det gjelder møtefrekvens, sakstilfang, budsjett, tilgang til koordinator og om rådsmedlemmene har mottatt nødvendig opplæring. Kartleggingen viser at flertallet av kommunene som har besvart henvendelsen formelt har etablert ungdomsråd. Samtidig indikerer funnene at graden av reell medvirkning varierer. Å ha et ungdomsråd formelt på plass innebærer ikke nødvendigvis at rådet fungerer som et aktivt og reelt medvirkningsorgan i praksis.

Samlet sett tegner dette et bilde av et system som er ulikt utviklet og i noen tilfeller sårbart. Rapporten gir et kunnskapsbasert grunnlag for videre arbeid med å styrke ungdomsmedvirkningen i Finnmark, og kan danne utgangspunkt for en eventuell neste fase

Lovgrunnlaget for ungdomsmedvirkning

Barns rett til medvirkning er forankret i

- FNs barnekonvensjon artikkel 12
- Grunnloven § 104

Kommuner og fylkeskommuner har plikt til å opprette ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

- Kommuneleien § 5-2

Ungdomsråd skal uttale seg i alle saker som gjelder ungdom ha reell mulighet til å påvirke utfallet av sakene

- Forskrift om medvirkningsordninger
- Plan- og bygningsloven pålegger kommunene å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge (§ 5-1)
- Etablere særskilte ordninger for å ivareta barn og unges interesser i planlegging (§ 3-3)

Dette innebærer at medvirkning ikke er et frivillig supplement, men en rettighet barn og unge har, og en plikt offentlige myndigheter må ivareta.

TIDSPLAN:

- 01** **1. aug – 15. sep:** Kartlegge status i kommunene
- 02** **15. sep – 1. des:** Besøke kommunene; møte ungdomsrådene og evt. bistå ved behov
- 03** **1. des – 15. jan:** Sammenstilling sluttrapport
- 04** **15. jan – 31. jan:** Beslutte veien videre

Metode og gjennomføring

Kartleggingen bygger på en hybrid metode bestående av en digital spørreundersøkelse rettet mot 11 kommuner i Finnmark, samt dialogmøter. Spørreundersøkelsen omfattet blant annet spørsmål om hvorvidt kommunen har et aktivt ungdomsråd, hvordan rådet er organisert, valgordning og kontaktperson, møtefrekvens og aktivitetsnivå, samt budsjett, godtgjørelse, sakstyper, saksflyt og tilbud om opplæring.

Spørreundersøkelsen er supplert med møter og samtaler med ungdomsråd og koordinatorene i flere kommuner, noe som har bidratt med verdifull kvalitativ innsikt.

Overordnet status for ungdomsråd i Finnmark

Kartleggingen viser at et flertall av kommunene som har besvart, formelt har etablert ungdomsråd. Samtidig viser funnene at graden av faktisk medvirkning varierer. Formell etablering av ungdomsråd er ikke i seg selv ensbetydende med at rådet fungerer som et aktivt og reelt medvirkningsorgan i praksis.

Det er betydelige variasjoner mellom kommunene når det gjelder møtefrekvens, sakstfang, økonomiske rammer, tilgang til koordinator og grad av opplæring for rådsmedlemmene. Samlet sett indikerer dette at ungdomsrådsordningen er ulikt utviklet, og i enkelte kommuner fremstår som sårbar.

Kartleggingsarbeidet avdekket også variasjoner i kommunenes respons. I flere tilfeller har det vært utfordrende å identifisere riktig kontaktperson for ungdomsmedvirkning. Henvendelser har vært rettet mot ulike funksjoner, herunder postmottak, politisk ledelse og administrative enheter, uten at dette alltid har resultert i dialog. Dette peker på et behov for tydeligere strukturer og definerte kontaktpunkter knyttet til ungdomsmedvirkning i kommunene.

Grad av forankring og funksjon for ungdomsrådene

Nivå 1

VELFUNGERENDE UNGDOMSRÅD

Ungdomsråd på dette nivået er godt integrert i kommunens styrings- og beslutningssystemer. De har faste møter, mottar saker til uttalelse og tar egne initiativ. Rådene er administrativt forankret gjennom tydelig koordinatørrolle, har avsatt budsjett og systematisk opplæring i folkevalgrollen. Dette gir reell og forutsigbar ungdomsmedvirkning med faktisk påvirkning på politiske beslutninger.

Nivå 2

SÅRBARE UNGDOMSRÅD

Disse rådene er formelt etablert og har noe aktivitet, men mangler nødvendig stabilitet og institusjonell forankring. Ordningene er ofte personavhengige og dermed sårbare for utskifting i administrasjon. Den politiske koblingen er svak, og rådene har begrenset gjennomslag i beslutningsprosessene.

Nivå 3

LITE ELLER IKKE FUNGERENDE UNGDOMSRÅD

På dette nivået fungerer ungdomsmedvirkningen i liten grad etter intensjonen. Ungdomsrådene har svært lav aktivitet eller er i reetableringsfase, og mangler grunnleggende organisatoriske rammer, administrativ støtte og tydelig politisk forankring. Dette innebærer en betydelig risiko for at kommunen ikke oppfyller forventningene til systematisk ungdomsmedvirkning.

Kartleggingen viser at kommunene er representert på samtlige nivåer, noe som indikerer en betydelig variasjon i hvordan ungdomsmedvirkning er organisert, forankret og praktisert i fylket. Spredningen illustrerer at enkelte kommuner har etablert robuste og velfungerende strukturer for ungdomsmedvirkning, mens andre befinner seg i mer sårbare faser eller mangler grunnleggende forutsetninger for systematisk medvirkning.

Dette peker på et tydelig strategisk handlingsrom for styrking og institusjonalisering av ungdomsmedvirkningen, og understreker behovet for tydelig politisk prioritering, administrativ forankring og langsiktig oppfølging.

Et nasjonalt utfordringsbilde!

Funnene fra kartleggingen i Finnmark samsvarer i stor grad med tidligere undersøkelser og erfaringsbasert kunnskap om ungdomsråd i norske kommuner. Både denne kartleggingen og tidligere studier viser at selv om ungdomsråd i stor grad er formelt etablert, varierer graden av faktisk medvirkning betydelig.

Flere nasjonale undersøkelser peker på det samme hovedmønsteret: Ungdomsråd eksisterer i de fleste kommuner, men ordningen fungerer svært ulikt i praksis. Der enkelte kommuner har utviklet ungdomsråd som reelle og innflytelsesrike medvirkningsorganer, preges andre av svakt sakstilfang, begrenset politisk kobling og manglende ressurser.

Forskning og erfaringsbasert kunnskap viser videre at forskjellene i stor grad kan forklares av strukturelle forhold, som:

- tydelig administrativ forankring og koordinatorrolle
- tilgang til opplæring og ressurser
- faste rutiner for involvering i politiske prosesser
- reell forventning om at ungdomsrådene inngår i beslutningsgrunnlaget

Når disse forutsetningene er til stede, fremstår ungdomsrådene som robuste, relevante og engasjerende for ungdommene selv. Der de mangler, øker risikoen for at ungdomsrådet får en mer symbolsk funksjon, uten reell påvirkning på kommunens beslutninger.

Sett i lys av dette bør funnene fra Finnmark forstås som del av et bredere nasjonalt utfordringsbilde. Utfordringene som identifiseres er ikke særskilte for regionen, men gjenfinnes på tvers av kommuner med ulike størrelser, geografi og organisatoriske forutsetninger.

Trykk på lenkene under for å lese erfaringsbasert kunnskap:

- [De unge stemmene: Innflytelsesorgan for barn og unge i kommuner og fylker](#)
- [Unge mulighet til å påvirke](#)
- [Erfaring med råd for medvirkning](#)
- [Kartlegging av medvirkning på systemnivå](#)

STYRKER

Ønske om læring og utvikling

Ungdommene viser stor motivasjon for å lære mer om ungdomsrådsarbeid og ønsker opplæring, erfaringsdeling og muligheten til å møte andre ungdomsråd i regionen.

Erfaring med deltakelse i eksterne samlinger

Noen ungdomsråd har reist ut av fylket å lære og hente inspirasjon. Dette gir økt engasjement og kompetanse.

Bred representasjon

Noen råd har god geografisk og institusjonell representasjon, særlig der skolene innstiller medlemmer via elevråd og via ungdomsklubben. Dette gir bredere representasjon blant kommunens ungdom.

Etablerte strukturer og jevnlig møter

I ungdomsråd som har møter satt opp i møtekalenderen og faste møtetidspunkter fungerer arbeidet bedre og rådet blir involvert i flere saker.

Påvirkningskraft når de blir brukt riktig

Et eksempel fra kartleggingen viser at når ungdomsrådet løfter en sak politisk, kan de faktisk endre utfallet. Dette understreker potensialet som ligger i ungdomsråd.

Tilgang til koordinator og sekretærstøtte

Der ungdomsrådene har dedikert koordinator og samme sekretariatstøtte som øvrige politiske utvalg, oppleves arbeidet mer systematisk.

UTVIKLINGSPUNKT

Manglende møtestruktur

I flere ungdomsråd er det ikke etablert faste møtedatoer eller en tydelig årskalender. Flere råd samles kun når konkrete saker oppstår, noe som svekker kontinuitet og forutsigbarhet.

Uhensiktsmessig plassering i kommunens møtekalender

Enkelte ungdomsråd møter først etter at hovedutvalg allerede har behandlet sakene. Det reduserer muligheten til å påvirke i forkant og svekker rådernes rolle som medvirkningsorgan.

Utydelig rolleforståelse

Flere ungdomsråd er usikre på hvilke saker de kan og skal gi innspill på. Dette henger både sammen med manglende opplæring og lite systematikk i hvilke saker som sendes til rådet.

Lite tilgang på saker

Flere råd får få eller ingen saker oversendt fra saksbehandlerne i kommunen, og enkelte opplever at viktige ungdomsrelaterte saker behandles uten at rådet blir involvert. Dette gjør at medvirkningen blir tilfeldig.

Rekrutteringsutfordringer

Det kan være vanskelig å fylle rådene med nok ungdommer, særlig i mindre kommuner. Dette påvirker representativiteten og stabiliteten i rådsarbeidet. Her har vi anbefalt kommunene om å ta i bruk Teams på møtene for å sikre deltakelse fra borteboende videregående elever, og legge møter nært opp til ulike ferier.

Administrativ nedprioritering

I noen tilfeller blir ungdomsrådsarbeidet nedprioritert på grunn av kapasitetsutfordringer i kommunen. Manglende koordinatoppfølging gjør at råd står uten nødvendig støtte. Ungdomsrådene fungerer ikke uten egen koordinator som følger rådet opp.

Budsjett

Flere ungdomsråd har lite budsjett. Dette begrenser muligheten til å drive aktivitet i rådet.

Anbefalinger for det videre arbeidet

Basert på funnene anbefales følgende tiltak i et videre prosjekt:

1. Etablering av faste møtestrukturer i alle kommuner.

- Minst 4–6 møter i året
- Møtekalendere som følger kommunens politiske årshjul. Mange ungdomsråd har møter etter hovedutvalg slik at i mange saker har hovedutvalgene beslutningsmyndighet og da vil de ikke komme til høring hos ungdomsrådene

2. Tydelige kommunal rutiner for å involvere ungdomsrådet.

- Innarbeides i politiske og administrative saksbehandlingsrutiner
- Sikrer at ungdomsrådet involveres tidlig i prosesser
- Formuler sakspapirene på et forståelig språk
- Ungdomsrådets leder/nestleder bør delta aktivt i utarbeidelse av sakslisten
- Rutiner for at ungdomsrådene alltid får svar på sine uttalelser, inkludert hvordan uttalelsen ble vektlagt

3. Felles folkevalgtopplæring for alle ungdomsråd i Finnmark.

- Regional folkevalgtopplæring for ungdomsrådene

Mulighet til å lære av hverandre

4. Styrking av koordinatorrollen i kommunene.

- Sikre at stillingen har nok tid, kompetanse og forankring
- Lage felle nettverk/møtearena for koordinatorene

5. Etablere en årlig regional ungdomsrådskonferanse.

- Bygger nettverk og kompetanse

KONTAKTINFORMASJON

For nærmere informasjon om prosjektet kan prosjektansvarlig kontaktes:

Bente Olsen Husby, daglig leder i Vest-Finnmark Rådet.

90852916

www.vfrr.no